

Tĩnh vật - Tranh sơn dầu Nguyễn Trọng Khôi

***Hãy đối xử với bạn bè
như đối xử với những bức tranh,
nghĩa là hãy đặt họ ở những góc độ có nhiều ánh sáng nhất
khuyết danh
(Goctratim.vn)***

Những bức tranh ấy được gìn giữ bởi bộ nhớ của tôi và bất cứ lúc nào muốn, chỉ cần click vào icon hình trái tim bé bé, và với ánh sáng của nó, tôi sẽ thấy được ngay, những ảnh hình thân thiết, sinh động.

Có vẻ như cuộc sống tôi ít những buổi hội họp đông vui, vì hoàn cảnh bản thân, nhưng điều đó không có nghĩa tôi không có duyên may lọt vào một chút không khí bằng hữu chân tình, hình như đủ, để tôi hưởng niềm vui và hiểu được yên bình và tin cậy, một cái kén rất nhỏ cho tôi nương náu giữa đầy rẫy bất an.

Sáng nay trời Calif. dành mọi ưu tiên cho nắng, rực ấm góp thêm ánh nhìn của tôi vào những bức tranh khiến nó vô cùng long lanh, giục tôi vẽ lại bằng lời. Ai đó đã so sánh *bạn thân như ngày nắng đẹp*, nó toả sáng tận dưới bóng những tàng cây.

Nhìn lại, thấy mình được nhiều hơn, những ngày tươi nắng. Trong một tùy bút viết về tuổi nhỏ, tôi đã lấy tựa đề Những Mùa Nắng Nha Trang, đầy âm vang nhịp guốc đồng hành trẻ dại của anh em bạn bè. Hoá ra tôi cũng có gặp được "tâm giác" của ai có câu ví von trên, phải không bạn tôi. Chứ bạn tôi dùng, chỉ tương đối, bởi, không chỉ là sẻ chia bạn đồng trang lứa, mà còn là chút ngọt ngào của khói sương văn chương tôi có duyên được lắng lắng theo.

Tôi nhớ những bài thơ nhật ký bạn hữu của Hoạ Sĩ Đinh Cường, chất chiu cảm xúc, từng ngày bên những bước mùa đi, chân tình, và nên thơ. Tôi thấy được, người ấy, một mình, bên hàng cây khô, tiếng chim hót khan giọng tuyết, *người vẫn đi trong chiều rất lạnh. đèn xe choá sáng ngược về đâu. người đứng nghỉ cột dây giày lại. thở hơi ra ngum khói tàn mau* (Đinh Cường) Sao có nỗi một mình làm lòng người xao xuyên ấm như thế. Trầm, và lặng. Cũng như những dấu ấn mà tình bạn để lại trong văn thơ Nguyễn Xuân Thiệp, biết được cánh tường vi thơ mộng trôi trong vòng tròn một chén trà sớm của nhạc sĩ Lê Uyên Phương mời bạn, tôi đã ngậm ngùi đóng tập thơ với hình ảnh Âu Như Thuy trong u uất ly rượu, hạt lệ băng hữu. Bạn bên cạnh và bạn xa vắng, có nghe được tâm người nói chuyện một mình ấy?

Mây phản chiếu ánh sáng mặt trời mà thành ráng, suối treo vào bờ đá mà thành thác. Cũng là một vật nhưng nương vào vật khác thì tên gọi cũng nhân đó mà khác đi. Đạo bạn bè sở dĩ quý là vì vậy. (69. Trương Trào, Huỳnh Ngọc Chiển dịch)

Những bức tranh của riêng tôi đang thánh thót chồi xanh, như một âm bản vừa được rửa ra bằng ánh nắng tươi mơn của hoài niệm.

Nguyễn Thị Khánh Minh
vẽ nét mực đen - đĩnh cường

1.

Chúng ta không thể gọi những con người không hề có cánh là thiên thần, nên thay vào đó, chúng ta gọi họ là những người bạn. (khuyết danh. Goctraitim.vn)

Tiếp những mùa nắng bạn bè ấu thơ ở Nha Trang, là những cơn mưa đùng đùng ở Sài Gòn, đang tung hoành rồi đột nhiên rút lui cho nắng lại hiên ngang. Thế mà tóm được nỗi mê say của tôi, từ bé đến giờ. Ai biết, mùi mưa đầy hương nắng Sài Gòn?

... Nào tuổi 18, lằng xằng làm báo xuân ở trường Mạc Đĩnh Chi, cái ngày mới chân ướt chân ráo bước vào lớp mười hai bị thầy kêu dò bài, luống cuống vì con zéro đầu tiên trong đời đi học, rớt cái kính cận, bạn bè lạ cười ầm lên, ầm ức muốn khóc, thì thấy từ dãy bàn phía bên kia, một bạn trai đứng lên lớn giọng, *sao các bạn cười vô ý thức thế, bạn ấy mới chuyển trường vào lớp mình*, thế là tiếng cười im bật, và thầy vật lý lúc đó mới rõ tôi chưa kịp có bài để mà trả, bạn đó là trưởng khối báo chí, dáng vẻ cao gầy thư sinh, mà sau đó tôi có dịp làm việc chung trong giai phẩm xuân của trường. Kỷ niệm đẹp những ngày đầu ở lớp

học mới, tôi được bênh vực bởi bạn, nhà thơ, nhạc sĩ Nguyễn Đức Cường.

Tuổi học trò nắng đổ gập ghềnh những chuyến xe lam, có cánh chim xanh nổi hai đầu một giấc mơ, Hiếu, bạn ở đâu bây giờ? Tôi nhớ dáng nắng bay áo lụa và đôi guốc mộc gõ nhí nhảnh trên thềm lớp...

Và em nữa, kia những cánh bướm xanh nhỏ đem nắng đi đâu? "*cả một lũ kỷ niệm, bao ngày xưa thương yêu, em mong- và mong vô cùng- sẽ chẳng phải là 'rồi cũng tan như bụi mờ', né khánh, né khuê, kương. Tháng 12.1975. đồng hương.*" nét chữ xưa tươi phút giây này Đồng Hương ơi. Không bụi mờ như em ước, đúng không. Sẽ thêm nhiều lần nữa chị em mình ngồi trên thềm tường vi này ăn món đậu phụ vàng dưa muối kiểu Kim Thánh Thán nhe Hương. Và chúng ta, hớp một ngụm nước xanh của dòng sông quá khứ, hoá thành dân xì-trum xanh, thơ thần trên bãi cỏ Mai Thôn nhấp nhô tiếng đàn tiếng hát, Bảo, Quang, Khuê Minh, Thanh, Thu, Phụng, Triệu, Tiến, ơi...

Nắng thời gian ong ong gõ bức tranh thời sinh viên, nhớ đi hãy nhớ, và thế là ít khi bị quên, như đang rất gần, bập bênh trên từng bước hôm nay, hình ảnh Liên, Tỳ, Hoa, Xuân, Trung, Tú, Huệ, Thọ, Thôi, Ngô Minh... cùng con đường Duy Tân *cây dài bóng mát* những chiếc lá dầu bay, có khi mưa Tiến cho quá giang, giang thật đầy, con đường ngập mưa tầm tã như sông... Mà hình như khí hậu Sài Gòn tôi không hợp bằng Nha Trang, cứ bị đau hoài, mỗi lần đau bất ngờ ở lớp, cô bạn Liêm phải đưa về nhà bằng xích lô, thật có duyên với nhau, mà bạn thì bị vất vả há Liêm.

Lại nhớ lần đau nặng phải đi Singapore mổ, Quý Loan đến tận giường bệnh, *em giúp chị một ít để đi chữa bệnh*, Hồng Lan nữa, tôi không bao giờ quên sự giúp đỡ tiền bạc cùng cái nắm tay trấn an tinh thần tôi lúc ấy của hai bạn, dù vừa rồi gặp nhau ở Santa Ana, Hồng Lan nói, *chị khoẻ là em mừng, nhưng không được nhắc chuyện cũ nữa*. Xin vâng, cô bạn nhỏ, chỉ là tôi làm con chim kết cỏ để đền đáp những tấm lòng mùa xuân.

Ôi mùa xuân Hồ Đắc Thiểu Anh, tiếng thơ Huế dịu dàng con sông thơm, một lần đến trong đời tôi, với một tượng Phật Dược Sư, *chị thỉnh ở chùa, chú niệm để cầu xin cho sức khoẻ em*.

Ôi những mùa xuân, Liên Anh, Liễu, Tiên, Sáng, Hà, Dạ Khê, Vy Hoàng, chặt chiu bát canh, hũ ruốc... trong những ngày Santa Ana, năm bệnh, xin cảm ơn duyên phước để thấy được ánh mắt long lanh của những mùa xuân ấy.

Có giấc mơ ngủ muộn trong nắng đẹp Santa Ana, ảo ảo rơi vào tranh những hạt mưa Sài Gòn gõ lời tình tự...

2.

Cười với nắng một ngày sao chóng thối
Nay mùa đông mai mùa hạ buồn chẳng (Tuệ Sỹ)

Sáng nay khi cầm ly cà phê bước ra thềm, tia mắt bị khều bởi những cành hoa màu xanh trong tranh kia, tim chao đi như con thuyền trên một gợn nhẹ con nước nhỏ bên bờ. Màu xanh ấy như giọt mật ong níu dính chân ruồi. Tôi bất động trên mảng không gian ngọt lừ. Hứng những hạt thời gian rơi. Bức tranh của một bác sĩ tài hoa. Một bình hoa xanh cạnh một ly với phin pha cà phê, trên một cái bàn, một cái ghế bỏ trống, những cái một trên nền xanh ngát buồn, như một bài thơ thiền, cho nên mới nói, bác sĩ vẽ tranh với trái tim thơ. Có lần tôi đã hỏi anh, *nên gọi anh bằng nhà gì, anh bảo, em đang là bệnh nhân, thì phải gọi cho phải phép. Vợ chồng tôi lúc ấy đều là bệnh nhân của bác sĩ, nên, xin vâng, thưa bác sĩ Thân Trọng Minh. Thưa Hoạ sĩ Nhà Thơ Nhà Văn Lữ Kiều.* Hình như tôi đang nói với bức tranh trên tường. Và vẳng xa tiếng nhạc dương cầm quán Du Miên. Những ai đang nói cười quanh tôi vậy? Ôi không khí của Bùa Hương. Ngày đầu tiên, tập thơ ấy được các anh chị cầm trên tay trong hương cà phê và tiếng dương cầm nắng.

Trời buổi ấy một lần đứng lại/ Về xao giấc mộng giữa hai tay... Với tôi, buổi sáng Sài Gòn đầy nắng ấy là bức tranh thủy tinh. Tôi nhé, phải nâng niu.

Có tiếng cười từ chiếc miệng nhỏ xinh của chị Ngọc Bích bên cạnh người chồng tài hoa nhân hậu đến thiết tha, Bác Sĩ Đỗ Hồng Ngọc, đọc giả cùng bệnh nhân tìm đọc văn thơ anh để chữa bệnh, những bài văn như nói chuyện vui đùa, vừa uyên áo vừa giản dị, đáp ứng rất đúng những khúc mắc về sức khoẻ thể chất lẫn tâm hồn, và đáng nói là, cho mọi lứa tuổi. Vừa mới đây Nhà Thơ Lữ Quỳnh của những giấc mơ (Những Giấc Mơ Tôi, Lữ Quỳnh), đem về cho tôi mấy tác phẩm của anh Đỗ Hồng

Ngọc, vui mê tơi, và tôi cũng nghe lời bác sĩ nhà thơ để tập thở, làm thơ, để ru, bệnh ơi hãy ngủ cho ngoan.

Có anh Lê Ký Thương, hoạ sĩ của những đề tài gần gũi, đời thường, em bé con trâu con diều đường đất nâu dẫu chân mẹ quê con chó và cô chủ nhỏ..., thể hiện bởi những đường nét gấp, gãy, sắc nhọn kỹ hà nét nhìn sinh động thông minh mà chỉ bằng tâm hồn nhiên mới thấy ra được những góc cạnh như thế, nụ cười tiếng cười anh cũng bình dị, hoà âm cùng vẻ trầm tĩnh của chị, Cao Kim Quy, từ tốn an nhiên như văn phong của chị.

Và ở cuối bàn thì bừng lên sôi nổi giọng anh Nguyễn Minh, người như đã có lời thề nguyện chung tình suốt đời với chuyện văn chương làm báo, cô bạn nhà văn Nguyễn Thị Ngọc Lan mới tối nào đây nói với tôi qua phonemình thích truyện ngắn của anh Nguyễn Minh lắm... Anh đang khen tập thơ Bùa Hương, khen đến nỗi muốn thu âm lại để nghe. Cảnh nhà văn Nguyễn Minh, là khói thuốc hoạ sĩ Lữ Kiều.

Đó buổi ra mắt Bùa Hương, chỉ 50 bản, Ý Thức Bản Thảo ấn hành, với sáu anh chị và tôi. Bày sắc cầu vồng. Bày nốt trong âm nhạc. Những quý báu cũng là thất bảo đấy. Và bản quý duy nhất của tôi được ấn chứng bằng những chữ ký thân tình. Buổi sáng đắm hương bằng hữu. Nó không chỉ chấm dứt vào buổi trưa khi chia tay. Nó kéo dài cho tới bất cứ lúc nào hồi ức tôi lay động.

Sau buổi trưa, anh Lữ Kiều bảo, *giờ anh sẽ đưa em đến chùa Già Lam, - Thầy Tuệ Sỹ ạ?, - Ừ, mình cùng đi với Giai Hoa.*

Có đoá sala rụng ở sân chùa, cầm trong tay thơm ngát. Ép vào sách, đến giờ giở ra còn nghe thơm. Thơm hương hoa khô. Thơm phút giây nhất nó ở sân chùa, nơi có vị sư của những lời thơ *Phút vội vã bỗng thấy mình du thủ/ Thấp đèn khuya ngồi kể chuyện trăng tàn...*

Đã bao trăng tàn bên chiếc lan can này nghe Sư nói chuyện một mình? Chúng tôi ngồi ở đó, trước phòng Sư, trông xuống một vườn cảnh nhỏ, gió buổi trưa hiu mát, trái tim tôi như chiếc lá bay. Họ đang bàn về chương trình buổi ra mắt tập thơ Những Điệp Khúc Cho Dương Cầm, tập thơ tôi được Sư tặng sau đó. *Giai Hoa là người dạy đàn piano cho thầy.* Anh Lữ Kiều nói. Rồi, chúng tôi được nghe và thấy Sư Ngồi Đàn, một Sư Nhà Thơ gõ trên phím những nốt nhạc của tâm hồn. Tôi tặng Sư tập thơ Bùa Hương, và dĩ nhiên tôi không để lỡ cơ hội có được chữ của Sư trong bản duy nhất của riêng kia. Và thủ bút của Sư, bằng

chữ Hán lẫn Việt câu thơ: *Ngược xuôi nhớ nửa cung đàn/ Ai đem quán trọ mà ngăn nẻo về.*

(Phải chi ngày xưa cứ giữ cái hiệu Tuệ Minh, thì bây giờ thấy sang bắt quàng làm họ, với cố nữ sĩ Tuệ Mai và ngọn núi với vợ Tuệ Sỹ này rồi. Là tôi nghĩ thầm thế)

Giờ xem lại những chữ ký ấy lòng run như đang mở xem viên ngọc quý.

3.

*Rong rêu
Đá thốt nên lời
Mưa Nguồn Giáng xuống
Bùi ngùi trần gian*

Đó là cặp lục bát tôi tặng Thi Sĩ Bùi Giáng, in trên tạp chí Thời Văn, hình như lúc ông bệnh nặng, hay lúc ông vừa mất (1998).

Nhớ đâu năm 1997, Trần Quang Châu đem đến tờ báo Tuổi Trẻ Chủ Nhật, đăng bài thơ Buồn Vui của Bùi Giáng, trong đó có câu thơ kèm ghi chú: "*(1) tơ tóc cũng buồn, tập thơ Nguyễn thị khánh minh.*" (Sau này có in trong tập thơ của Bùi Giáng, Như Sương, 1998, do thân nhân in khi ông qua đời). Chỉ vậy thôi mà lúc ấy, tôi nhận bao bao nhiêu cú điện thoại của bạn bè... thiệt là sức mạnh mũi tên bay của một cái tên, là Bùi Giáng. Cho tôi say chút ngất ngây.

Trần Quang Châu, nhà thơ, cùng làm tờ Thời Văn với nhà thơ Nguyễn Đăng Trình, (mà có một lúc tôi giữ "công tác bạn đọc"), nói với tôi, *đại ca Bùi Giáng muốn gặp Khánh Minh, biểu tui đưa tới.* Tôi mua một chai rượu tên Nếp Mới. Trời trưa chang chang. Đường thì thiệt xa. Tới một ngôi biệt thự, thấy ông ngồi nơi góc vườn, trên chiếc võng dưới bóng mát gốc cây to treo đủ thứ linh kinh. Mầu áo xám, khăn gì quàng cổ không biết, gầy guộc, khuôn mặt ông, nụ cười móm trẻ con, nhưng ánh mắt cực sáng sau cặp kiếng. Đó là lần đầu tiên tôi nói chuyện với bóng cả của nền thi ca Việt Nam, dù trước đó có gặp ông đôi ba lần ở Viện Y Dược của Bác Sĩ Trương Thìn, và không quên, có lần sau khi Bùi Giáng khen thì Bác Sĩ Trương Thìn quay lại tôi cười hiền, *Khánh Minh sướng nhé.*

Tôi ngồi nửa quỳ bên cạnh vống đưa ông chén rượu nhỏ. Ông cầm tập thơ TTCTB của tôi dứ dứ lên xuống, *qua có tập thơ của cô ở một cái gách de chai à nhen*. Rồi biết thêm, mới đầu nó có một cái giá còn rẻ hơn bèo, nhưng sau đó thì bà ve chai lại cho không. Không giá, nhưng với tôi lúc ấy, tập thơ nhỏ của tôi lại vô giá từ lời khen của ông, Trần Quang Châu tùm tùm, *Khánh Minh đã thiệt đó, phải đền ơn tui cái bữa này nghen*.

Hạnh phúc là ở đây. Tôi được ông tặng 3 tập thơ với những đề tặng, xin bạn thứ cho khi tôi nhắc lại, vì đối với tôi, nó quả là rất châu báu để tôi muốn khoe.

Trong tập Đêm Ngắm Trăng, *Lần đầu tao ngộ khánh minh/ Niềm vui vô tận tâm tình lão phu*, với lời bên dưới, *tặng nữ sỹ khánh minh*, tất cả được ông viết hoa.

Trang thứ hai của tập Mưa Nguồn thì, *tặng Minh-Khánh-tưng-bừng-tuổi-trẻ. Mưa nguồn từ độ tuôn ra/ Tới bây giờ dội màu hoa minh khánh*, cái dấu đánh nửa huyền nửa sắc. Dưới đó là chữ ký bùi giáng với chữ g kéo thẳng về phía trái, và 1997 với số 9 có cái chân dài.

Tập Rong Rêu thì, *Giáng Bùì kính tặng Khánh My*. Tôi ôm tập thơ vào ngực muốn cười reo lên, ngẫu nhiên mà ông lại gọi tôi là Khánh My, cái tên máu thịt thanh xuân, cái tên lãng đãng trên mấy từng gió, cái tên mộng mơ tan theo mấy chiều rủ *mặt trời đi ngủ sớm* (Xuân Diệu), cái tên treo trên cành trăng non lơ lửng hò hẹn sao đêm, cái tên lay động mỗi lần mưa Sài Gòn khẽ gọi, cái tên ngủ ngọt bao năm trong ký ức sông êm đềm, dòng sông ấy bây giờ đang gợn lên trong nét bút cong cong sông núi này. Cái ngẫu nhiên làm giây phút ấy rộn rịp nắng trưa. Chỉ một buổi trọn sáng, ông gọi tôi bằng 3 tên, minh khánh minh khánh khánh my. Cảm ơn thi sĩ, thi sĩ xưng Lão Phu khi nói chuyện với tôi, *lần sau cũng Nếp Mới cho lão phu à, -Dạ*.

Tôi không có lần sau nữa. Tôi nằm bệnh hơn năm trời và cả lúc ông mất 1998. Trên Tạp Chí Thơ 2004, có bài thơ của tôi, đoạn viết tưởng nhớ đến Rong Chơi Thi Sĩ:

...Đập.vào mắt là tên một tập thơ được in ra để kỷ niệm bảy mươi năm ngày sinh của một Người Làm Thơ vừa mới mất. những vòng đen đậm những vòng đen nhạt những vòng xám cắt đôi chữ "Chớp Biển" sáng làm tôi bỗng nhớ màu manh vải nhỏ ông cột trên cổ lúc lang thang...

Tháng 10 nơi đây chiều cuối thu lạnh, mơ hồ trước mắt như sương câu thơ, và bóng (em).

Đường lầy lắt chiều bay sương lổ đổ
Đứng bên trời em ở lại hôm qua
(Bùi Giáng)

4.

Đàn ai ngăn ngắt trời tây phương...
Xanh đoá hồn tôi xanh lá lệ (Joseph Huỳnh Văn)

Gió hanh hao từ núi thổi xuống Santa Ana, xen vào những ngày cuối thu lạnh, sáng nào cũng thấy lá khô đầy thềm, có một chiếc lá rụng từ mùa mưa nào ở Sài Gòn nằm im trong bức tranh, ánh vàng úa dào dạt tiếng guitar, mỗi lần mùa vào thu tôi lại treo bức tranh này lên, buồn nhẹ nhàng theo vết thời gian, giờ nhìn tôi không khỏi rưng lệ, người vẽ nó đã bỏ cây đàn ở lại và biến sau màu vàng chiếc lá thu kia.

Tôi nhớ căn phòng treo đầy tranh ở phòng mạch đường Nguyễn Trọng Tuyển, đó là lần cuối tôi nghe anh đàn và hát Thong Dong Ca. Cũng nơi đó tiếng cười của Thuý Vinh trong như tinh mơ và như giọng ngâm thơ của bạn. Anh em lại hát, rồi anh cho hai đứa đi Ngự Bình ăn món Huế. Nghe Thuý Vinh gọi "anh Bụt" sao thấy mềm lòng, khiến nhớ một hôm nào xưa, Đêm Hoa được tổ chức mà tôi là tác giả lại bị bất ngờ, anh biết tôi là đứa nhát đảm đông, nên có nói tổ chức đêm thơ cho tôi thì chắc chắn là tôi sẽ lắc đầu, và thế là anh "bắt cóc bỏ đĩa". Đó là một đêm tuyệt vời. Tiếng đàn guitar Trương Thìn, tiếng hát bác sĩ Lê Hùng, và cô bác sĩ hình như tên Hồng?, tiếng ngâm thơ Thuý Vinh, và giọng bắc đầy cảm xúc của nữ sĩ Đặng Nguyệt Anh trong bài nói (rất hay) về thơ Đêm Hoa, hay vì cộng thêm phong cách và âm giọng với sức hút của một thổi nam châm.

Đúng là Đêm Hoa của tôi. Đêm, lần đầu tiên tôi ôm hoa kín hết người (*tôi cao thước rưỡi thôi nhen*). Đẹp quá nên không nghĩ đó là đêm của mình, như thể cô Tấm đến dự một đêm hội rồi nửa khuya về nhà ngồi ngẩn ngơ tiếc chiếc áo dạ hội đã tan thành bụi đêm. Ôi đêm hoa....*Vâng. nửa đêm em sẽ về nhà/ thôi xe thôi áo em lại là tấm tâm...*

Nơi phòng tranh nhạc ở Viện Y Dược Học Dân Tộc xưa, biết bao là hình ảnh, mùi hương, mùi hoa sứ nắng hoa sứ mưa khuya, mùi cá nục kho, xôi thịt hon của Hồ Đắc Thiểu Anh, một nữ sĩ gom hết những dịu dàng của xứ Huế vào thơ và giọng nói, dáng người. Rồi cái bóng nhỏ, ánh nhìn tinh anh quét rất nhanh cảnh vật chung quanh của Bùi Giáng, rồi bóng gầy áo nâu Trụ Vũ cúi xuống trang giấy dó để từng con chữ tung lên, Đặng Nguyệt Anh nòng ăm đọc thơ, giọng ngâm lạnh lạnh ánh chuông của Thuý Vinh, nghe sao mà mị lòng nhau quá sức.

Người nghệ sĩ đã không đàn thêm nữa, giọt âm thanh đọng lại bên thềm, thành bầy sương khóc thầm trong tối, xin đêm là đôi cánh chở tiếng nhạc về trong mỗi giấc mơ...

Vâng, chỉ là giấc mơ, một đêm cuối năm 2012, bên bờ biển phía này, trời lạnh, cái lạnh không đến từ khí trời, mà buốt khi nghe giọng Ngọc Sương sững lẹ qua điện thoại, *anh Thìn đi rồi, khánh minh ơi*, người như bị kéo tuột vào một cõi xa, rất vắng. Con sóng đập vào bờ, nhẹ mà âm thầm thăm sâu hút đêm, tiếng đàn guitar rớt âm buồn trong gió, viển xứ rồi, thưa anh, Bác Sĩ Trương Thìn...

*Đâu đâu cũng thấy bến bờ
Ô hay đây bến đây bờ thong dong*
(Thong Dong 47- Trương Thìn)

5.

*Nơi đây khoảng trời là những nốt treo
Cao cao cao âm vang đang tan theo* (Nguyễn Lương Vỵ)

Theo mây đi một buổi/ Trời đất nhẹ phiêu phiêu..., phiêu nắng Bolsa, gặp Võ Chân Cửu, người đã một thời còn rất trẻ tôi thích thơ, chép vào cuốn sổ tay, *một con chó con một vầng trăng sáng... ôi một vầng trăng mang tiếng khóc... Âm âm tiếng núi trong sương đọng/ Mười năm mà vẫn tưởng hôm qua*. Trăng khóc sương rền tiếng thời gian và con chó con. *Va đâu tưởng đọng núi/ Chỉ đọng bóng sương chiều*, nên chi khuôn mặt nhà thơ khó cảm và may là, bỗng, cười hiền. (chữ xiên: thơ Võ Chân Cửu)

Một buổi tối tháng 10, 2012, theo Nguyễn Lương Vỵ, Võ Chân Cửu đến dự một đêm ra mắt sách. Đi ngay, trước hết vì đó là một tác giả luôn

trong tầm ngắm tìm và đọc của tôi, sau là vì tác giả chỉ hợp một ít anh em văn nghệ sĩ tại nhà một thân hữu. Vừa vào bàn ngồi thì người như trái bóng bay, trời ơi Ngọc Sương của Old Friend, bao năm rồi giờ bỗng nhiên không hẹn mà ngồi sát bên nhau, hồi còn ở nhà Ngọc Sương là chủ quán café tên Old Friend, phải đi bộ một con hẻm nhỏ ngoằn ngoèo xa như đi vào cổ tích, để đến một ngôi quán nhỏ ẩn hiện cuối đường mây, được thiết kế bởi nhà thơ Đỗ Trung Quân, quán bé như một giấc chiêm bao, nên không khí bạn hữu cũng lãng đãng, không ít lần xa gần tiếng guitar anh Trương Thìn. Vỡ ra theo chuyện trò, quên mất nhìn nghe, ông nhà thơ hăng ngưỡng mộ, đúng là chẳng thấy ai ngoài Ngọc Sương. Mãi khi ra về, cầm mấy tập thơ được tặng trong tay, người thi sĩ từ giã tôi bằng vòng ôm rất là gió heo may, và hẹn gặp lại. Đêm đó tôi đi vào giấc ngủ, hình như là rất thốn thức, sau khi đọc những bài thơ đầy tiếng gió u hoài Nguyễn Xuân Thiệp. Có nỗi gì nhẹ như vạt khăn san chiều thu.

Và, gặp nhau lại thật. Cũng mùa thu. Năm 2013. Chả phải mình luôn ước, thu có bạn cùng *ấm hoàng hoa tửu* đó sao. Cầu được ước thấy, một bàn tròn nâng ly cùng nhau, mùa thu Calif., rượu vang Calif.. Bức tranh không biên giới âm thanh và màu sắc.

Hoạ sĩ ngồi đó, một ánh xanh trôi dài như dòng sông Potomac trôi về, với nụ cười mỉm. Tôi thấy những cành cây khô và cánh chim buồn trong tranh ông như lấp lánh dưới ngọn đèn vàng sau lưng ghế ông ngồi, bên cạnh tiếng huế thỏ thẻ của old friend Ngọc Sương, *thầy Đình Cường...*,

Nửa bàn phía kia, nhà văn Nguyễn Đình Toàn bên cạnh dáng mảnh khảnh của chị. Nhìn ông, ký ức lội ngược về ngày cũ thời ca khúc da vàng, nghe nhạc trong một cái máy cassette vỏ bằng gỗ, những băng hát Khánh Ly, mà sao mê nhiều hơn, giọng nói của ông, để sát vào tai nghe cho thấm từng nhịp giọng ngừng, từng âm thổi chữ đầy cảm xúc.

Vòng tròn tiếp đến một cô bé, mà tôi đã không cho cô chào tôi bằng cô, chị đi, cho tôi hưởng chút thanh xuân của cô, né, Lưu Na. Có ai đọc những tùy bút của cô rồi gặp, hẳn là phải ngạc nhiên, như tôi lúc ấy, cái trẻ trung tươi mắng lại ẩn dấu suy tư tre già đến thế, ra trong ánh mắt ấy có riêng cái nhìn cùng chữ, để tin cậy trao gửi thăm sâu của suy tưởng và tâm hồn.

Còn mái tóc trắng mây kia nữa, giọng Huế, âm thấp như nốt nhạc trầm rơi xuống chiều, hoạ sĩ Nguyễn Đình Thuần, người vẽ những giấc mơ và con gái màu xanh.

Tôi ở đâu trong vòng tròn tối mùa thu ấy? Tôi ở bên tay trái hoạ sĩ Đinh Cường, cho nên tôi nghe được âm thanh của một nụ cười mỉm, bay ra từ bức tranh đêm xanh chuông nhà thờ treo lẻ loi nét trắng cong. Lưu Na cho xem tấm hình vừa chụp, tôi nghe hoạ sĩ nói, *hình nào cũng thấy khánh minh tay chống cằm*. Chùm đèn trên bàn ăn rớt những hạt lung linh.

Cách tôi một áng mây chiều mới tới nhà thơ *gió thổi chiều xanh nguyễn xuân thiệp trôi với nắng*. Nên thi sĩ ngồi đó, hư ảo tiếng gió thu, buồn như khúc ca cổ, hoài niệm con đường lát gạch một thời phố cũ, đầu đó. Tôi thấy trong đáy ly vang đỏ ông đang cầm trên tay sóng sánh những thời gian.

Áng mây chiều kia là Mây Hoàng Hôn Vy Hoàng, bạn tôi, có đôi mắt đẹp như Liz Taylor, quên chưa để ý có ánh tím huyễn hoặc không, sao lời nói phía nhà thơ của gió bay đến tôi đầy mây tím.

Giáp một vòng rồi đấy. Vòng tròn ư "*cứ đi hết sẽ gặp lại nhau*"..., Lưu Na ơi, có hình bàn tròn buổi tối ấy không xin cho một tấm... Đó là bức tranh của pha lê trong, rượu sánh đỏ tiếng cụng ly lạnh canh. Trời đất như gần lại trong tiếng cười thân. Ngoài kia đêm đã ngập đầy phố. Gió thổi lộng những vòng ôm chia tay. Có hẹn gặp lại không để trên con đường tôi đi sẽ hoài nghe bàn tay vẫy gọi?

*một mai về với mây ngàn
chỉ xin nhớ chút dịu dàng của nhau*
(Trịnh Y Thư)

6.

*tôi gửi lại
một góc phố. rực lá vàng
quán cà phê. mở cửa. dưới giàn hoa giấy.
tiếng chim...
thức trong cây và đất. đợi chờ ai... (Nguyễn Xuân Thiệp)*

Có một sở thích, gần như là thói quen, không biết thành đường đi lối về của mình lúc nào, mà thích ngồi quán cà phê đến thế. Hồi sinh viên thì thường xuyên ngồi với ông anh kể, Khải Minh, lúc anh là sinh viên đại học Minh Đức, hồi anh là sinh viên sĩ quan Thủ Đức, thường là quán cóc bên đường, đặc biệt là trước một con hẻm có hoa giấy đỏ ở đường Duy Tân dẫn đến trường Luật, tiếng chim lạnh lớt trong tàng cây, ồn ào trên hè đường cạnh những chiếc đầu gỗ. Rồi đến khi đóng quân xa, mỗi lần về phép lại kéo cô em đi, có tí tiền lương lính, cho em biết thế nào là Grival, Brodard Tự Do. Khi anh ra tù thì lại châu về hợp phố quán cóc cà phê tạp, thế mà vẫn thích. *Anh Khải ơi, hẹn nhau nữa nhé, mai em về, những con đường cà phê dưới phố...*

Hơn mười năm đổ lại đây thì say mê tái tê không khí của những Cối Riêng, Khúc Ban Chiều, Thềm xưa, Cửa Sổ Ban Mai, mà không ít lần ngồi với người chị tâm hồn sâu mòng, Kim Cúc, dáng gầy mai, giọng Huế như tiếng gió thổi tia tia kiêu nhụy, ánh mắt xa, buồn như mảnh trăng xanh cô đơn trong tranh Đinh Cường.

Tôi thích đặc biệt quán Đất, quán cà phê, và anh Lữ Kiều lại giới thiệu là mì quảng rất ngon. Đất, gần nhà, chỉ băng ngang bên kia đường Sư Vạn Hạnh nối dài, đi vào hai ba con hẻm nhỏ là đến, tôi vẫn hay đi bộ, ngồi một mình, đọc sách hay viết với cái bàn gỗ xù xì trên căn lầu nhỏ, ngó xuống mái ngói đỏ và những tia lá trúc lay láy ngoài cửa sổ, nơi có con mèo đất đen nằm co ngủ nướng trên thành cửa. Nhớ có lần, để quên một tập thơ, hôm sau thấy nó được xếp trên cái tủ chưng đồ gốm, -Những Buổi Sáng- nằm thật yên ả. Từ đó, mỗi khi đến quán, nghe ông chủ dặn cô ngồi ở quầy, *cô nhà thơ, nhớ bớt 10%...*, nghe nhẹ cả người (nhẹ nhiều kiểu...), đã bao năm rồi, chưa về hỏi thăm con mèo đen bên cửa sổ...

Cho tới sang đây, dĩ nhiên cũng không thiếu dù cà phê quán kém nên thơ hơn. Có sáng Tài Bửu với anh Du Tử Lê, Nguyễn Lương Vỵ trầm lặng ba số 5, bên cạnh dáng gầy thanh tao Ngọc Hoài Phương, thi sĩ có nụ cười mím chi, nói nhiều chuyện đời xưa... Có sáng Gypsy ngồi nhìn trời đầy xanh đất đầy nắng, có chàng nhà thơ hay buồn trĩu như mây sắp mưa, Lê Giang Trần, ở đời này hưởng biết bao buồn vui nhưng vẫn là trạm để bạn quá bước thôi sao, hả. Quát tí cho bạn vui thôi, chứ sao không hiểu...*nên thơ rồi cũng về bao la nào/ chỉ còn một thoáng xô xao...*(LGT), dường như là tôi chưa làm lễ bái sư dù đã xong của layout, phải không Lê Giang Trần, thôi thì coi như, bạn nói đó nghe, *là thơ nếm nhẩn nhụy sen ngâm ngùi...*

Một buổi sáng đầu đông, Vy gọi -*khỏe không, xin phép chồng đi, cà phê, có Trịnh Y Thư-, - đang đi cà nhắc, phải chống gậy-*. Nói vậy chứ tôi lại mượn cái vai của Vy để bước. Và trước khi đi, nhỏ nhẻ với chồng, không biết có thiệt không, rằng, *hôm nay mình không đau, mình đi nhẹ*. Quán có cái tên, Lovers. Ba người ngồi dưới một tầng hoa giấy đỏ ối, nắng rổ lan chanh mặt bàn, Vy thì nói với điều thuốc hơn là với bạn. Sáng đó nói chuyện được nhiều với nhà văn, nhà thơ TYT mới thấy được vẻ trầm tĩnh và những nhận xét sắc nét của anh về cuộc sống cũng như văn chương nghệ thuật, hiểu thêm hơn những điều anh viết trong *Chỉ Là Đồ Chơi* (tập sách là một đồ chơi nghiêm túc phải được để một chỗ trang trọng trong tủ sách, hoặc, một nơi có thể dễ lấy bất cứ lúc nào, để đọc) thế đấy, *Chỉ Là Đồ Chơi*, mà tôi có duyên layout, dự một phần trong sự ra đời, về mặt hình thức, của nó. (Cảm ơn nhiều lắm, anh Khế Iêm, với những giờ học hàm thụ CS3) Cũng có chút gập gờ sờ thích trong bài *Ngồi Quán*, ở đấy. Và chuyện chữ nghĩa thì, không phải là *chuyện dã tràng* (chữ Trịnh Y Thư) đâu, nhà thơ ơi, khi nắng lên gần đỉnh trời vẫn tưởng còn là buổi sáng cà phê... mà, hình như anh còn nợ tôi một khúc tây ban cầm.

Lúc ấy tiếng chuông reo, vọng đến từ phương Bắc, giọng họa sĩ Hà Cẩm Tâm qua điện thoại, *khánh mình ơi, cho biết tình hình sức khỏe em...* Ôi tôi chưa kịp xé cái bệnh thì đã được với rồi...

Cũng quán Lovers này, năm ngoái, tôi được Tuấn Khanh (là nhạc sĩ trẻ sau này) chụp cho tấm hình với giàn hoa giấy, tóc bay, trông thật thơ. Người nhạc sĩ này ngoài nhạc, văn hay, còn có một giọng kể chuyện vui dưới một nét mặt rất tinh bơ, dí dỏm và có duyên đặc biệt, hèn chi nổi tiếng quá. Hôm ấy tôi cũng được biết một khuôn mặt trẻ mà tôi rất cung kính về sự thông hiểu Phật pháp, Tô Đăng Khoa.

Nắng ký ức loé lên một bức tranh sắc màu buổi xế Santa Ana. Có tiếng cười rất bằng hữu của một người anh cả, Nhà Văn Phạm Quốc Bảo, người sở hữu một văn phong điềm đậm, và những nhận xét tinh tế. Lần đầu tôi gặp anh là để hỏi việc làm, tiếc là không đủ sức khỏe nên không thành. Lần khác, tôi đi cùng ông anh đến toà soạn Người Việt, anh muốn tìm người bạn học xưa tên Uyển, không gặp, tôi dẫn anh đến phòng anh Phạm Quốc Bảo, tính giới thiệu, thì nghe anh Bảo reo lên, ơ Khôi Minh đây à, ở đâu đến đây..., té ra họ là bạn nhau thời Chu Văn An. Lúc ấy anh Phạm Quốc Bảo khen thơ cô em gái của bạn hết biết, làm tôi neho mắt với ông anh luôn bảo tôi "*cái óc bằng hột đậu đen*".

Thế nên, tôi xem anh Phạm Quốc Bảo như anh cả là vậy. Váng vất mùi Hương Đêm từ trang sách của anh bay trong trưa hạ, nhớ anh nói, ý là, hương đêm mang cái vị đậm nặng của ngày, ngày càng nóng thì đêm hương càng đậm, tôi đã để ý, hình như đúng, khi đêm hắt lên vị nồng của đất nóng.

Và đối diện tôi, nhà văn Nguyễn Tường Giang mà tôi muốn nhắc đến cái nổi Ngôi Quán, (mời Trịnh Y Thư cùng nghe):

*chiều nay không biết làm gì tôi xuống phố
ngồi trong Pagode một mình
ngó hoài những khuôn mặt cũ
ước mơ những chuyện không thành
anh tự hỏi anh khi nhìn con phố vắng
mưa xưa hay nắng xưa...
... ôi hồn anh lẻ loi đã khóc*
(Khói Hồ Bay, tr.258)

Khói Hồ Bay qua giọng Bắc Nguyễn Tường Giang, thổi hút căn phòng khách nhỏ vào những câu chuyện kể, đời xưa, mơ màng bóng dáng nhà văn thần tượng của tôi, Thạch Lam,

...Nơi dấu chấm cuối cùng của câu thơ tiễn biệt. Gió đầu mùa gieo cuối phố hoàng lan. Gọi như thăm em ơi sợi tóc nhỏ...

7.

Những bức tranh của tôi. Cuộc sống đã vẽ một màu sắc dịu dàng mà muôn trùng thời gian chắc vẫn khắc khoải một giấc mơ... *Lại còn muốn vẽ cả giấc mơ nữa sao, tôi?*

Nhưng, đã có lúc, dòng sông thời gian ấy được gợn lên ánh hấp dẫn của tình cờ, như buổi sáng tháng giêng này, cánh chim nào đang tha về những cọng rơm nắng kết tổ mùa xuân?

Hôm nay, còn ba trăm năm mươi mấy ngày nữa là hết năm 2014.

Trong đợt tháng ngày vừa mơn man xanh ấy, tôi theo Vỵ đến Gypsy, anh Du Tử Lê đãi một bữa cà phê sáng trước khi Vỵ đi xa. Lúc tôi khập khiễng đang loay hoay tìm chỗ dựa để bước lên thềm thì một chị bước tới đưa bàn tay ra. Tôi vẫn luôn nghĩ, bàn tay chìa ra cho người khác nắm là bàn tay của nhân hậu. Sáng nay tôi đã nhận được điều ấy, từ

một phụ nữ có khuôn mặt hiền, mắt buồn ánh nụ cười với má lúm đồng tiền thật tươi. Và khi vừa ngồi xuống thì tôi nghe anh Du Tử Lê nói, *chị Tô Thùy Yên đúng là một bà tiên*. Lúc ấy tôi như hạt nước rơi vỡ tung toé, để thấy rằng, hôm ấy ngoài anh Du Tử Lê, Nguyễn Lương Vỹ, còn có các Thi sĩ, Ngọc Hoài Phương, Tô Thùy Yên và chị, vợ chồng Nhạc sĩ Đăng Khánh Phương Hoa, từ Houston đến, và anh Hiến, phu quân một nữ lưu đẹp nổi tiếng.

Thật bất ngờ để tôi được gặp một tên tuổi đã nghe mấy chục năm trước. Một khuôn mặt thơ nổi tiếng của 20 năm văn học miền Nam. So với gương mặt xương xương khó khó trên trang Gió-o thì Tô Thùy Yên tôi thấy ở sáng Bolsa này như đầy đặn, thoải mái và trẻ hơn. Cứ xem như, biết đến ông từ ngày đọc thơ rải rác ngày xưa, tới bây giờ thấy ông trước mặt, một khoảng thời gian, tạm ví von bằng câu thơ của ông, *...tình ý theo người đi một đời./ Một đời, dài hơn bốn chục năm...*, và rồi lại sợ, *hỏi chưa ra, đã trăm năm, sống sờ...* nên chi tôi hơi huyền thiên và nhất định phải đứng gần ngọn đá mộng ấy để chụp hình. (Tô Thùy Yên có bài thơ Đá Mộng)

Cả hai, thi sĩ Tô Thùy Yên và nhạc sĩ Đăng Khánh, chắc lây bởi cái nắng chín ăm buổi sáng Bolsa nên đều tỏ tình vợ khiến tôi phải thốt lên rằng *thật không gì hạnh phúc cho bằng làm vợ nhà thơ và nhạc sĩ*, số là họ nói, bao giờ người đọc, người nghe đầu tiên sáng tác của họ cũng là người vợ. Ly nước rót đầy trong nụ cười hai chị. Chuyện đẩy đưa thế nào mà tới giọng kể rất hay của nhạc sĩ Đăng Khánh, nói chuyện như viết văn, về cái buổi gặp gỡ của mỗi tình đầu, là chị Phương Hoa đang ngồi cạnh tôi đây, khi ra về tôi nói, *em sẽ kể lại chuyện ban đầu của anh chị đấy nghe*, chị Phương Hoa cười *cho bản quyền*, và tôi viết lại đây theo trí nhớ,

...một buổi học anh văn tối, anh nhìn qua bàn bên kia thấy một vai áo tím có đường vải rạn nhẹ, thấy lạ, anh để ý thêm, sát bên hông cô bé, một cái cặp bằng da bò đã sờn bạc màu, cô để trên bàn một hộp bút, là cái hộp sắt đựng thuốc lá (Craven' A) cũng rất cũ, cô lôi từ ấy ra một cái túi dài nhỏ bằng nhung rút ra một cây bút, kiểu cũng đã rất xưa. Những cái rất xưa rất cũ ấy lại thuộc về một cô gái nhỏ trẻ trung, toát ra một sức hấp dẫn lạ kỳ đối với anh. Và nên một mối tình, và thành đến bây giờ, một đôi hạnh phúc, Đăng Khánh Phương Hoa.

Tôi cũng nhớ cây bút chì con con có một đầu tẩy mà nhạc sĩ Đăng Khánh lôi từ túi áo ra để ghi địa chỉ. Nó cũng cũ cũ. Thật lạ, một cây

bút chì bên cạnh những iPhone mà bất cứ lúc nào cũng dễ mở ra để gõ vào note, khi tôi hỏi, mới biết mẫu bút chì có gồm đó là một đặc điểm riêng của sinh viên trường nhạc, của những composers.

Gần trưa chia tay thì lại thấy Tuấn Ngọc tới, người nổi tiếng, đi tới đâu cũng bị chụp hình. Anh Ngọc Hoài Phương, với iPhone, ghi hình buổi sáng ấy, mà đối với tôi, có lẽ khó có lần thứ hai. Năng Bolsa đang phổ tiếng cười chúng tôi thành những hạt óng ánh rơi vào ly cà phê, soi những tia nhìn bầu bạn.

Cũng nơi góc thềm Gypsy chứa đầy nắng tươi gió trong ấy, tôi được tất niên, 27 tết, bằng cà phê sữa với chiếc bánh hình mảnh trăng khuyết thơm ngát bơ, với anh Du Tử Lê và bạn Lê Giang Trần, nghe đâu đó bên cạnh rồn rảng tiếng nói chuyện của các văn nghệ sĩ Vương Trùng Dương, Nguyễn Đình Thuần, Đặng Phú Phong.

Hình như vô thanh, tiếng cười du tử thi sĩ họ Lê, anh đang nhắc đến một ước mơ ngày nào đó mấy anh em dang tay đi giữa đường Tự Do hát chào đêm Sài Gòn. Dĩ nhiên là đêm, thật là khuya, vì ngày thì chết chắc, và biết đâu phải nhận một giấy phạt chiếm lòng lề đường.

Tôi thấy nắng reo trên bức thềm câu thơ như tiếng hát, *hãy sống/ hãy sống vì những điều chúng ta tha thiết* (Du Tử Lê)... Vâng, hãy sống thật gần bó từng phút giây, vì chỉ thoáng thôi, tất cả sẽ được gọi là, kỷ niệm.

Bức tranh gần nhất bên tôi lúc này xuyên xao nắng giữa mùa đông, đã tết rồi đấy chứ, 28 tết, trên thềm gió đã thổi xuống lác đác xác cánh hoa đào, anh Quý, ông anh láng giềng, đang lui cui cùng với nhà tôi, sửa lại cho vừa tầm tôi, chiếc nạng chống...

*

Ơi những bức tranh lộng lẫy cuộc sống của tôi. Được cất giữ nâng niu như món đồ cổ. Càng để lâu càng tăng giá trị, đúng không,

*Xoa tay nhật năm tháng cũ
Mầm tươi vừa nhú điệu kỳ*
(Nguyễn Lương Vỵ)

Cứ mỗi lần giờ ra xem, lại thấy bật ra nhiều nét lạ, và dường như thấy nó rục rờ hơn. Cho dù, có thể là rục rờ mong manh...

*Tịch liêu chiều thế hôm nay
Sông ơi nước cuốn bay đi những gì
Trông mòn con mắt lưu ly
(Nguyễn Tôn Nhan)*

Vàng, thưa anh Nhan, chiều Santa Ana 28 tết, *

*tay cầm một nhánh cỏ vàng
thổi phù theo ánh trăng tàn cuối đông
(Nguyễn Tôn Nhan)*

Vàng tan theo nắng đang dần xa như khói hương...

Nguyễn Thị Khánh Minh

Santa Ana, 28.1.2014

*có một ngẫu nhiên, tôi viết xong bài này vào 28 tết, kết thúc bằng 3 câu thơ của thi sĩ Nguyễn Tôn Nhan, khi xem lại để gửi trang Gió-o thì mới sực nhớ đó là ngày giỗ của anh NTN, vì thế mà có thêm mấy câu kết từ chỗ ngôi sao này. Dường như không phải tình cờ, ánh trăng tàn rơi vào để bức tranh của tôi được trọn vẹn cái thời gian huyền ảo Một Ngày của nó.

Nguồn: <http://blackhorseva.blogspot.com.au/2014/09/58-nguyen-thi-khanh-minh-nhung-buc-tranh.html>

www.vietnamvanhien.net